

۱۳۹۰ ۵۸۵

بسم الله الرحمن الرحيم

اقتصاد خرد پیشرفته

جلد اول

نویسندگان:

دکتر عباس معمار نژاد

دکتر مسعود باغستانی میبدی

با مقدمه ای از دکتر جمشید پژویان

سرشناسه	معمارنژاد، عباس، ۱۳۴۵. مؤلف.
عنوان و پدیدآور	اقتصاد خرد پیشرفته (جلد اول) / نویسندگان: دکتر عباس معمارنژاد، دکتر مسعود باغستانی میبدی با مقدمه ای از دکتر جمشید پژویان
مشخصات نشر	نشر نور علم، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	۴۵۷ ص. جدول، نمودار.
شابک	جلد ۱ ۲-۱۷۸-۱۶۹-۶۰۰-۹۷۸ دوره ۵-۱۸۰-۱۶۹-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	براساس اطلاعات فیبا (فهرستنویسی پیش از انتشار).
یادداشت	معمارنژاد، عباس، ۱۳۴۵. مؤلف.
یادداشت	باغستانی میبدی، مسعود، ۱۳۶۴. مؤلف.
موضوع	اقتصاد خرد
موضوع	اقتصاد خرد- رفتار مصرف کننده.
موضوع	اقتصاد خرد- رفتار تولید کننده.
رده بندی کنگره	۱۳۹۴ ف۲۶ / ۱۸۰ HB
رده بندی دیویی	۳۳۸/۵

نشر نور علم: تهران - خ انقلاب - خ ۱۲ فروردین - پلاک ۲۵۹ - ط ۴ - واحد ۸ تلفن: ۶۶۴۰۵۸۸۰ و

۶۶۴۰۵۸۹۴ noreelm@yahoo.com ۰۹۱۲۳۳۳۴۲۲۹

نام کتاب: اقتصاد خرد پیشرفته (جلد اول)

نویسندگان: دکتر عباس معمارنژاد، دکتر مسعود باغستانی میبدی

با مقدمه ای از دکتر جمشید پژویان

ناشر: نور علم

چاپ و صحافی: الغدير

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۴

شمارگان: ۵۰۰ جلد

قیمت: ۲۴۰۰۰ تومان

فروشگاه در تهران: دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران پایگاه اینترنتی: www.nooreelm.com

موبایل کار: در صورت عدم دسترسی به کتاب های این انتشارات، از طریق تماس با شماره موبایل کار: ۰۹۱۲۳۳۳۴۲۲۹ کتاب ها با پست به تمام نقاط ایران ارسال می شود.

بسمه تعالی

بسمه را بشر اقتصاراً در چهارچوب و مبانی نظری اقتصاد خود باید داشت
در جهت تأیید این مهم که نیست به آن بها و نظایرهای اقتصاددانان از درره آدام
اسمیت به لحاظ تأثیر از جنبه جهانی دهم و دران جان مینارد کینز و دیگر
فکرها، و ملا خطا کرد در هیچ در فضای خود اقتصاد نهفته اند.

بهر حال کمتر هم مباحث کلان اقتصاد را در رابطه با تعادل عمومی مطرح نموده
نه در روی مبانی نظری اقتصاد خود داشته است.

کتابهای قابل توجه در رشته اقتصاد به لحاظ آردی، و ترجمه شده اند، اما
در بین این کتابها از نظر عمق و به محتوای و کتاب خوب و مفید می باشد
مخصوص در مورد کتابهای ترجمه شده و یا کرده ترجمه شده در چهارچوب اقتصاد
خود، وقت و درجه بسیار بیشتر ضرورت دارد. چون به علت اینکه نظریه های
اقتصاد خود بر بنیادی نظری دیگر شامل مبانی اقتصاد می باشد، تسلط بر این مبانی
اصلی اقتصاد نیازمند تجربه و مطالعات گسترده است.

کتاب حاضر نه بدید، بر مبنای معارف و آگاهی ها می تواند از
کتابهای خوب با تفاهات بسیار با دیگر کتاب در زمینه اقتصاد خود از برای یاد
این کتاب می تواند از آغاز مبانی خود اقتصاد تا حد نظریه های
پیشرفته مورد درجه قرار گیرد، دانشجو یا محققین از درره هم آشنایی
نام آشنایی دارند می تواند از این کتاب به بهره گیری

مؤلف کتاب خود بخوبی در مورد نحوه بهره برداری از کتاب بهر

بسمه تعالی

بستر دانش اقتصاد را قطعاً در چارچوب و مبانی نظری اقتصاد خرد باید شناخت. در جهت تأیید این مهم کافی است به کتابها و نظریه‌های اقتصاددانان از دوره آدام اسمیت به بعد تا پس از جنگ جهانی دوم و دوران جان مینارد کینز توجه و بررسی نمود و ملاحظه کرد که همگی در فضای اقتصاد خرد نوشته‌اند. به هر حال کینز هم مباحث اقتصاد کلان را در رابطه با تعادل عمومی مطرح نموده نه ورود به مبانی نظری اقتصاد خرد داشته است.

کتابهای قابل توجهی در اقتصاد، نگارش، جمع‌آوری و ترجمه شده‌اند که در بین این کتابها از نوشته‌های غلط و بی‌محتوی و تا کتابهای خوب مشاهده می‌شوند. به خصوص در مورد کتابهای نگاشته شده و یا گردآوری و ترجمه شده در چارچوب اقتصاد خرد، دقت و توجه بسیار بیشتر ضرورت دارد. چون به علت اینکه نظریه‌های اقتصاد خرد زیربنای نظری دیگر شاخه‌های اقتصاد می‌باشد، تسلط بر این مبانی اصلی اقتصاد نیازمند تجربه و مطالعات کافی است.

کتاب حاضر که به وسیله دکتر معمارنژاد نگاشته شده را می‌توان از کتابهای خوب با تفاوتی با دیگر کتب در زمینه اقتصاد خرد ارزیابی کرد. این کتاب می‌تواند از آغاز مبانی اقتصاد خرد تا حد نظریه‌های پیشرفته مورد توجه قرار گیرد. دانشجویان و محققین از دوره کارشناسی تا کارشناسی ارشد می‌توانند از این کتاب بهره گیرند. مولف کتاب خود به خوبی در مورد نحوه بهره‌برداری از کتاب برای دانشجویان کارشناسی تا کارشناسی ارشد توضیح کافی داده و نیاز به تکرار آن نیست.

این تألیف با نظم خوبی از شناخت و نظریه‌های اقتصاد خرد آغاز نموده و در زیرفصل‌های هر فصل از کتاب به عمق نظریه‌های اقتصاد خرد ورود نموده است. این مهم کتاب حاضر را نسبت به بسیاری از کتب اقتصاد خرد متمایز می‌نماید. تجربه سالها تدریس و مطالعه مولف در این نوشتار تجلی می‌کند.

ضمن تبریک به دکتر معمارنژاد به خاطر آفریدن این اثر، مطالعه و انتخاب این کتاب را برای مدرسین و دانشجویان کارشناسی و کارشناسی ارشد و به خصوص برای دانشجویانی که با تخصص‌های غیر از اقتصاد به دوره تحصیلات تکمیلی اقتصاد ورود نموده‌اند، توصیه می‌کنم.

تابستان ۱۳۹۴

جمشید پژویان

استاد اقتصاد

پیشگفتار

نقطه ثقل توجه اقتصاد این است که عوامل اقتصادی چگونه رفتار و تعامل می کنند. در این میان اقتصاد خرد رفتار واحدهایی نظیر خانوارها و بنگاه‌ها را مورد تحلیل و بررسی قرار می دهد و به دلیل آنکه خانوارها، مصرف کننده و بنگاه‌ها، تولید کننده هستند، رسالت اقتصاد خرد، تبیین رفتار مصرف کنندگان و تولید کنندگان است؛ بدین صورت که ترکیبی از کالاها و خدمات برای مصرف کننده انتخاب می شود که متضمن حداکثر میزان مطلوبیت با توجه به میزان درآمد و از طرف دیگر دربردارنده ترکیبی از عوامل تولید برای تولید کننده است که با مقدار مشخصی از هزینه حداکثر میزان تولید، درآمد و در نتیجه سود را در برداشته باشد. در قالب این بررسی می توان رفتار متغیرهای اقتصادی مثل قیمت کالاها و خدمات، قیمت نهاده‌ها و سطح تولید را تحلیل کرد. رفتار خانوارها به عنوان مصرف کنندگان، تقاضا برای کالاها و خدمات را شکل داده و رفتار بنگاه به عنوان تولید کنندگان کالاها و خدمات، تقاضا برای نهاده‌ها و عرضه کالاها و خدمات را سامان می دهد.

هر چند امروزه استفاده از مدل‌های ریاضی برای تشریح و تجزیه و تحلیل رفتار عاملین اقتصادی (مصرف کننده و تولید کننده) توسعه یافته است و در واقع این مدل‌ها ابزارهای مناسبی را برای این تحلیل فراهم می کنند، در این کتاب ضمن استفاده از مدل‌های

ریاضی متعارف سعی شده است تا با توضیح و تجزیه و تحلیل نتایج به فهم اقتصادی موضوع مورد بحث نیز منجر شود.

کتاب حاضر حاصل تجربه تدریس اقتصاد خرد توسط اینجانب در سطح کارشناسی و کارشناسی ارشد به مدت ۲۴ سال بوده که با استفاده از منابع معتبر داخلی و خارجی تکمیل شده است. در این کتاب که مباحث پیشرفته در اقتصاد خرد مورد توجه بوده ابتدا برای هر بخش مفاهیم اولیه ارائه شده و سپس در چارچوب این مفاهیم موضوعات پیشرفته مطرح شده است تا خواننده محترم با مرور مفاهیم کلی آمادگی لازم برای ورود به مباحث پیچیده تر را داشته باشد. بر این اساس کتاب حاضر می تواند برای دانشجویان در سطوح کارشناسی، کارشناسی ارشد و آمادگی برای آزمون دوره دکتری مورد استفاده قرار گیرد.

جلد اول کتاب که هم اکنون پیش روی شما قرار دارد، شامل دو بخش است که رفتار مصرف کننده و تولید کننده را مورد بررسی قرار می دهد. بخش اول شامل هفت فصل مجزا است که در فصل اول مفاهیم اولیه مربوط به مصرف کننده شامل تعاریف و مبانی مربوط به رفتار مصرف کننده پرداخته شده است. فصل دوم بهینه یابی رفتار مصرف کننده و تقاضای مصرف کننده برای کالاها منتج از بهینه یابی را ارائه می دهد. در فصل سوم ارتباط بین کشش ها و اثرات جانشینی و درآمدی و در فصل چهارم بهینه یابی رفتار مصرف کننده در شرایط داشتن موجودی اولیه توضیح داده شده است. در فصل پنجم به توابع مطلوبیت، دوگانگی در مصرف و رفاه مصرف کننده و در فصل ششم نظریه به رجحان آشکار و تئوری های مربوط پرداخته شده است. آخرین مبحث مصرف کننده در

فصل هفتم که انتخاب مصرف کننده در شرایط نااطمینانی را بیان می کند، آورده شده است.

بخش دوم کتاب که به بررسی رفتار تولید کننده می پردازد، سه فصل مجزا را در بر دارد که فصل هشتم شامل مفاهیم اولیه و در فصل نهم به بهینه یابی رفتار تولید کننده پرداخته شده است. در فصل دهم مباحث تکمیلی در رفتار تولید کننده شامل تولید محصولات مشترک در فرایند تولید و بهینه یابی رفتار تولید کننده در شرایط نااطمینانی مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. در جلد دوم کتاب که در آینده نزدیک به زینت طبع آراسته خواهد شد، بحث مربوط به ساختار بازارها، تئوری بازی ها و شکست بازار ارائه خواهد شد. امید است مطالعه این کتاب، دریچه ای هر چند باریک را در پیش روی مطالعه کنندگان بگشاید.

ذکر این نکته لازم به نظر می رسد که کتاب حاضر ویرایش اول بوده و به طور قطع دارای ایراداتی می باشد، بنابراین از اساتید گرانقدر و دانشجویان محترم تقاضا می شود، در صورت مواجه شدن با ایراد در کتاب، ایراد مربوط را به آدرس ab_memar@yahoo.com ارسال نمایند.

در اینجا لازم می دانم از استاد ارجمندم جناب آقای دکتر پژویان که قبول زحمت فرموده و مقدمه ای بر این کتاب نگاشتند، سپاسگذاری نمایم.

عباس معمارنژاد

فهرست مطالب

بخش اول : انتخاب و رفتار مصرف کننده

۸.....	مقدمه.....
--------	------------

فصل اول: مفاهیم اولیه

۱۱.....	۱.۱. مقدمه.....
۱۱.....	۲.۱. مصرف کننده.....
۱۳.....	۳.۱. مجموعه مصرف.....
۲۱.....	۴.۱. ترجیحات مصرف کننده.....
۲۷.....	۵.۱. تابع مطلوبیت.....
۳۱.....	۶.۱. منحنی بی تفاوتی.....
۳۴.....	۷.۱. خط بودجه.....
۳۵.....	۸.۱. خط بودجه در شرایط کوپنی بودن (جیره بندی) کالاها.....
۴۶.....	پیوست فصل اول.....

فصل دوم: بهینه یابی رفتار مصرف کننده و تقاضای کالا

۵۲.....	۱.۲. مقدمه.....
۵۳.....	۲.۲. حداکثرسازی مطلوبیت.....
۵۴.....	۱.۲.۲. شرط مرتبه اول.....
۵۶.....	۲.۲.۲. شرط مرتبه دوم و کاربرد آن.....
۶۰.....	۳.۲.۲. ویژگی های تابع تقاضای معمولی.....
۶۴.....	۴.۲.۲. بحث ایستای مقایسه ای در تابع تقاضای والراسی یا تابع تقاضای معمولی (N.D).....
۶۸.....	۳.۲. حداقل سازی مخارج مصرف کننده (EMP).....

۶۸.....	۱.۳.۲. شرط مرتبه اول (F.O.C).....
۷۰.....	۲.۳.۲. شرط مرتبه دوم (S.O.C) و کاربرد آن.....
۷۳.....	۳.۳.۲. خواص تابع تقاضای جبرانی یا هیکسی.....
۷۵.....	۴.۲. ارتباط بین روش حداکثر سازی مطلوبیت و روش حداقل سازی مخارج.....
۷۶.....	۵.۲. منحنی‌های تقاضای معمولی و جبرانی در حالات مختلف منحنی بی تفاوتی.....
۸۶.....	۶.۲. استخراج منحنی‌های تقاضای معمولی و جبرانی با توجه به حالات خاص منحنی بی تفاوتی.....
۱۰۰.....	بجوست فصل دوم: شرایط کان تاگر در نظریه رفتار مصرف کننده.....

فصل سوم: ارتباط بین کشش‌ها و اثرات جانشینی و درآمدی

۱۰۴.....	۱.۳. مقدمه.....
۱۰۵.....	۲.۳. روابط بین کشش‌ها.....
۱۰۶.....	۱.۲.۳. کشش درآمدی و شرط مجموع انگل.....
۱۰۸.....	۲.۲.۳. کشش قیمتی و تقاطعی تقاضا و شرط مجموع کورنو.....
۱۱۵.....	۳.۲.۳. انحنای منحنی درآمد - مصرف (I.C.C) و کشش درآمدی تقاضا.....
۱۱۸.....	۳.۳. معادلات هیکس و اسلاتسکی و اثرات جانشینی و درآمدی.....
۱۲۵.....	۱.۳.۳. اثر تغییر در درآمد بر مقدار تقاضای کالا.....
۱۲۵.....	۲.۳.۳. اثر تغییر در قیمت یک کالا بر مقدار تقاضای همان کالا.....
۱۳۰.....	۳.۳.۳. اثر تغییر در قیمت یک کالا بر مقدار تقاضای کالای دیگر.....
۱۳۳.....	۴.۳. ارتباط بین کشش‌ها بر اساس معادلات هیکس و اسلاتسکی.....
۱۳۶.....	۵.۳. اثر تغییر قیمت‌ها و درآمد بر تقاضای یک کالا با استفاده از قضیه اولر.....
۱۳۷.....	۶.۳. روابط کالاها با یکدیگر.....
۱۳۸.....	۱.۶.۳. شاخص ذهنی با استفاده از شاخص مطلوبیت.....
۱۴۲.....	۲.۶.۳. شاخص عینی با استفاده از شاخص تغییرات قیمت و کشش متقاطع تقاضا.....

۳.۶.۳. شاخص ترکیبی عینی و ذهنی با استفاده از معادله هیکس و اسلاتسکی	۱۴۴
پیوست فصل سوم: کشش جانشینی آلن	۱۴۶

فصل چهارم: بهینه‌یابی رفتار مصرف‌کننده در شرایط داشتن موجودی اولیه

۱.۴. مقدمه	۱۴۸
۲.۴. خط بودجه در شرایط داشتن موجودی اولیه	۱۴۹
۳.۴. بهینه‌یابی رفتار مصرف‌کننده در شرایط داشتن موجودی اولیه و درآمدی غیر از فروش دارایی	۱۵۳
۴.۴. بهینه‌یابی رفتار مصرف‌کننده در شرایط داشتن موجودی اولیه بدون وجود درآمدی غیر از فروش دارایی	۱۵۷

فصل پنجم: توابع مطلوبیت، دوگانگی مصرف و رفاه مصرف‌کننده

۱.۵. مقدمه	۱۶۴
۲.۵. انواع توابع مطلوبیت، خواص و کاربرد آن	۱۶۵
۱.۲.۵. تابع مطلوبیت همگن	۱۶۵
۲.۲.۵. تابع مطلوبیت متجانس	۱۶۷
۳.۲.۵. تابع مطلوبیت استون-گری یا کلاین-رابین (سیستم هزینه خطی)	۱۷۰
۴.۲.۵. تابع مطلوبیت جمع‌پذیر	۱۷۶
۵.۲.۵. تابع مطلوبیت جدایی‌پذیر یا تفکیک‌پذیر	۱۸۱
۶.۲.۵. تابع مطلوبیت غیرمستقیم	۱۸۶
۳.۵. دوگانگی در بحث مصرف و قضایای مربوطه	۱۸۶
۱.۳.۵. دوگانگی در مصرف	۲۰۰
۲.۳.۵. قضیه یا اتحاد روی	۲۰۰
۳.۳.۵. تابع مخارج مصرف‌کننده و لم شپارد	۲۰۳

۴.۳.۵. ارتباط بین توابع تقاضای معمولی، جبرانی، تابع مخارج، تابع مطلوبیت مستقیم و تابع مطلوبیت غیرمستقیم.....	۲۱۳
۴.۵. شاخص‌های تعیین رفاه مصرف کننده.....	۲۱۴
۱.۴.۵. شاخص مازاد رفاه مصرف کننده.....	۲۱۴
۲.۴.۵. شاخص تغییرات جبرانی.....	۲۱۸
۳.۴.۵. شاخص تغییرات معادل یا برابر (EV).....	۲۲۵
۴.۴.۵. شاخص‌های لاسپیرز و پاشه در مورد تغییر رفاه.....	۲۴۰
۵.۴.۵. شاخص‌های هزینه زندگی.....	۲۴۳

فصل ششم: نظریه رجحان آشکار

۱.۶. مقدمه.....	۲۴۶
۲.۶. نظریه رجحان‌های آشکار.....	۲۴۷
۳.۶. اصل ضعیف ترجیحات آشکار (WARP).....	۲۵۷

فصل هفتم: انتخاب مصرف کننده در شرایط نااطمینانی

۱.۷. مقدمه.....	۲۷۲
۲.۷. تعاریف و مفاهیم.....	۲۷۲
۳.۷. اصول تصمیم‌گیری در شرایط عدم اطمینان.....	۲۷۶
۴.۷. معیارهای انتخاب و تصمیم‌گیری در شرایط عدم اطمینان.....	۲۷۹
۵.۷. شاخص‌های اندازه‌گیری ریسک.....	۲۷۹
۶.۷. روش‌های کاستن از مخاطره.....	۳۰۳

بخش دوم : انتخاب و رفتار تولیدکننده

۳۱۲.....	مقدمه.....
----------	------------

فصل هشتم: مفاهیم اولیه

۳۱۶.....	۱.۸. مقدمه.....
۳۱۷.....	۲.۸. تعریف بنگام.....
۳۱۸.....	۳.۸. تابع تولید، خصوصیات و انواع آن.....
۳۲۰.....	۴.۸. انواع توابع تولید.....
۳۲۰.....	۱.۴.۸. تابع تولید با ضرایب ثابت یا تابع تولید لئونتیف.....
۳۲۱.....	۲.۴.۸. تابع تولید کاب-داگلاس.....
۳۲۳.....	۳.۴.۸. تابع تولید با ضریب جایگزینی یا کشش جانشینی ثابت (CES).....
۳۲۵.....	۴.۴.۸. تابع تولید ترانزلاگ.....
۳۲۶.....	۵.۸. کشش نهادهای تولید.....
۳۲۸.....	۶.۸. کشش کل تولید یا کشش مقیاس.....
۳۲۹.....	۷.۸. منحنی‌های تولید یکسان یا هم مقداری تولید.....
۳۳۴.....	۸.۸. کشش جانشینی.....
۳۳۹.....	۹.۸. شکل تابع تولید.....

فصل نهم: بهینه یابی رفتار تولیدکننده و توابع هزینه

۳۴۴.....	۱.۹. مقدمه.....
۳۴۵.....	۲.۹. بهینه‌یابی رفتار تولیدکننده.....
۳۴۵.....	۱.۲.۹. حداکثرسازی تولید (q) با توجه به هزینه مشخص.....
۳۵۲.....	۲.۲.۹. حداقل‌سازی هزینه (C) با توجه به تولید مشخص.....
۳۵۷.....	۳.۲.۹. حداکثرسازی سود (بهینه‌یابی غیرمقید).....

۳۶۱	۳.۹. ارتباط بین متغیرهای مستقل (r_1 و r_2 و p) و متغیر وابسته (X) در تابع تقاضای غیرمشتروط نهاده‌ها.....
۳۶۷	۴.۹. تابع هزینه کوتاه‌مدت بنگاه.....
۳۶۸	۱.۴.۹. به دست آوردن تابع هزینه کوتاه مدت.....
۳۷۰	۲.۴.۹. خواص تابع هزینه.....
۳۷۵	۳.۴.۹. خصوصیات تابع هزینه نسبت به q
۳۷۷	۵.۹. حداکثرسازی سود بر حسب q
۳۷۸	۶.۹. تابع هزینه بلندمدت.....
۳۸۵	۷.۹. دوگانگی در بحث تولید.....
۳۸۸	۸.۹. توابع هزینه و لم شفارد.....
۳۸۹	۹.۹. توابع سود و لم هتلینگ.....

فصل دهم: مباحث تکمیلی در رفتار تولیدکننده

۳۹۴	۱.۱.۰. مقدمه.....
۳۹۵	۲.۱.۰. تولید محصولات مشترک در فرایند تولید.....
۳۹۹	۳.۱.۰. بهینه‌یابی رفتار تولیدکننده در شرایط محصولات مشترک.....
۴۰۰	۱.۳.۱.۰. بهینه‌یابی مقید.....
۴۰۵	۲.۳.۱.۰. بهینه‌یابی غیر مقید- حداکثرسازی سود.....
۴۰۶	۴.۱.۰. نا اطمینانی در تولید.....
۴۰۶	۱.۴.۱.۰. نا اطمینانی در مورد قیمت محصول (ستانده و محصول با اطمینان است).....
۴۱۸	۲.۴.۱.۰. نا اطمینان در مورد مقدار تولید (p با اطمینان تعیین می‌شود).....
۴۱۹	منابع.....